904/12-5

Den 3. december 2012 blev i sag nr. 81.425:

xxxxxxxx xxxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren er omfattet af en obligatorisk gruppeforsikring med dækning ved kritisk sygdom i PFA Pension. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at udbetale forsikringssummen i anledning af en anmeldt kritisk sygdom (godartet svulst på synsnerven). Selskabet henviser til, at der ikke foreligger en dækningsberettigende diagnose.

Klagerens advokat har i klageskemaet bl.a. anført:

"1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen. …
På baggrund af [klagers] standardmæssige ansøgning om udbetaling af forsikringssum som følge af kritisk sygdom meddelte PFA Pension ('PFA') den 2. marts 2011 (se bilag …) afslag i sagen. PFA begrundede afslaget med '... at du har fået konstateret en tumor siddende på synsnerven. Denne er ikke en del af hjerne, hjernestamme, rygmarv og disse organers hinder. ... Endvidere er der krav om, at man ved en operation, ikke har kunne fjerne tumor helt, eller der er varige mén efter operationen som overstiger 15%.' [Klager] klagede over afslaget ved brev af 7. april 2011 til PFA (se bilag …). Den 14. april 2011 meddelte PFA (se bilag …), at man ville genoptage sagen og forelægge [klagers] klage for forsikringsselskabets interne lægekonsulent. 5 uger senere meddelte PFA - uden at oplyse, hvad forelæggelsen for den interne lægekonsulent var resulteret i - at man nu ønskede at stille neurokirurgerne på Rigshospitalet supplerende spørgsmål i sagen (se bilag …). Den 28. juni 2011 forelå der svar på PFAs 3 spørgsmål til [klagers] ansvarlige overlæge fra Neurokirurgisk Klinik på Rigshospitalet (se bilag …). Her af fremgår: '... synsnerven er en del af hjernen. ... det er givet, at det drejer sig om en hjernehindetumor opstået på synsnerven. ... svulsten sidder i/på synsnerven, som er en del af hjernen.' En måned senere, den 29. juli 2011 meddelte PFA (se bilag …), at man nu ville kontakte forsikringsselskabernes brancheforening 'Videncenter for Helbred og Forsikring' for at få en vurdering af, om der var tale om en dækningsberettiget diagnose. Den 18. august 2011 forelå der en udtalelse fra Videncenter for Helbred og Forsikring herom (se

bilag …). Her konkluderede man, at 'øjet og nervus opticus' ikke er omfattet af forsikringsbetingelserne, at 'Nervus opticus (ikke) tilhører centralnervesystemet (hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse hinder)' og videre, at 'Selvom meningeomet på nervus opticus var omfattet af betingelserne, ville det ikke kvalificere til udbetaling, da der ikke er 15 % mén." Tilkendegivelsen baserede sig efter det oplyste på en vurdering i den lægelige komite i foreningen. Tilkendegivelsen er underskrevet af …, hvis stillingsbetegnelse er 'team- og uddannelsesleder', og der foreligger ingen oplysninger om, hvilken lægelige sagkundskab, der har foretaget vurderingen af [klagers] sag. PFA fastholdt i brev af 1. september 2011 (se bilag …) sit afslag på udbetaling af forsikringssum til [klager].
Klagenævnet skal nu tage stilling til, om [klagers] sygdom kan berettige til udbetaling af forsikringssum efter PFAs forsikringsbetingelser (se bilag …). Den relevante forsikringsbetingelse fremgår af § 7. punkt 10, der definerer følgende kritiske sygdom: 'Visse godartede svulster i hjerne eller rygmarv med behov for operation definerer PFA Pension som godartede (benigne) svulster opstået i hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse organers hinder, som ikke har kunnet fjernes helt ved operation, eller som efter operation efterlader følgetilstande i nervesystemet, der medfører en méngrad på mindst 15% fastsat efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel. Forsikringen omfatter også tilfælde, hvor operation ikke kan gennemføres af tekniske grunde. ...'
Sagen givet efter min opfattelse anledning til følgende 2 spørgsmål:
1. Er [klagers] godartede tumor på synsnerven en tumor i hjernen/hjernehinden? Dette spørgsmål er besvaret bekræftende af professor og overlæge … (se bilag …), og som sagen er oplyst til dato, må Ankenævnet lægge til grund, at en overlæge og professor på Rigshospitalets neurokirurgiske klinik trods alt er den ypperste ekspert på området, hvis udtalelser ikke kan tilsidesættes af hverken PFAs (bilag …) eller brancheforeningens (bilag …) udtalelser om det modsatte.
2. Hvis det herefter lægges til grund, at [klagers] godartede tumor er omfattet af § 7, punkt 10 i PFAs forsikringsbetingelser, har det da betydning, at [klager] ikke er blevet opereret herfor og derfor ikke aktuelt står tilbage med en méngrad, som overstiger 15%? Ankenævnet må besvare dette spørgsmål benægtende. Det fremgår således udtrykkeligt, at forsikringen også omfatter tilfælde, hvor operation ikke gennemføres af tekniske grunde, if. både forsikringsbetingelserne (bilag …) og også PFAs endelige afgørelse i sagen (se bilag …). I sidstnævnte brev kan det konstateres, at PFA da heller ikke længere begrunder sit afslag med, at [klager] ikke har en méngrad på over 15% efter operation. For fuldstændighedens skyld kan det oplyses, at [klagers] tumor har medført en kraftig forringelse af synet på venstre øje. Min klient må forvente, at hendes syn På vestre øje også fremadrettet vil blive dårligere og dårligere med risiko for, at synet mistes helt. Når man ikke på nuværende tidspunkt opererer min klient, skyldes det, at der er betydelig risiko for, at [klager] ved en operation helt vil miste synet på vestre øje.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? …
Min klient skal have udbetalt forsikringssum ved kritisk sygdom."

Selskabet har i brev af den 8/11 2011 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**Hvad er der sket?**
Den 4. februar 2011 modtager vi Anmeldelse - Kritisk Sygdom (Bilag …), hvor der anmeldes Hjernesvulst - meningeom på synsnerven, diagnosticeret den 9. februar 2011.

Til anmeldelsen var vedlagt journal fra Neurokirurgisk klinik på Rigshospitalet side 1 (Bilag …).

I journal fremgår, at MR-scanningen viser, at der er tale om en fortykkelse af de posteriore 2/3 af nervus opticus, formentlig et perioptisk meningeom.

Behandling eller kirurgi ligger ikke på tale, men forsikrede skal MR-Scannes igen om 6 måneder. Årsagen til dette er ikke yderligere dokumenteret.

Hvad siger forsikringsbetingelserne
Den relevante bestemmelse findes i forsikringsbetingelsernes § 7, nr. 10 'Visse godartede svulster i hjerne eller rygmarv med behov for operation'. Ifølge § 7, nr. 10, skal følgende kriterier være opfyldt og dokumenteret, før forsikringen dækker en godartet svulst i hjerne eller rygmarv:

En godartet svulst i hjerne eller rygmarv med behov for operation defineres som godartede (benigne) svulster opstået i hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse organers hinder, som ikke har kunnet fjernes helt ved operation, eller som efter operation efterlader følgetilstande i nervesystemet, der medfører en méngrad på mindst 15 % fastsat efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel. Forsikringen omfatter også tilfælde, hvor operation ikke kan gennemføres af tekniske grunde.

Undtaget for dækning er cyster, granulomer og hypofyseadenomer.

Udbetalingen forudsætter, at den forsikrede er i live 30 dage efter operationen og i tilfælde af, at operation ikke har kunnet gennemføres, 30 dage efter dette er endelig konstateret. Er svulsten fjernet, men efterlader den følgetilstande, kan PFA Pension først foretage udbetaling, når følgetilstande kan vurderes.

Begrundelse for, at den anmeldte sygdom ikke er dækningsberettiget
Sagen er blevet forelagt PFAs lægekonsulent, som vurderer, at svulsten sidder udenfor hjernen. Den sidder på en af nerverne fra hjernen, synsnerven. På denne baggrund træffer PFA afgørelse om, at den anmeldte diagnose ikke er dækningsberettiget, jf. vores brev til forsikrede fra den 2. marts 2011 (Bilag …).

I klage af 7. april 2011 fremfører forsikrede, at hun har fået konstateret et meningeom og at dette defineres ved, at være en svulst udgået fra hjernehinden (Bilag …).

Sagen foreligges pånyPFAs lægekonsulent, som anfører, at der i journal af 9. februar 2011 anføres at forandringerne sidder ved synsnerven. Han anbefaler, at spørgsmålet forelægges en neurokirurg til afgørelse.

PFA anmoder i brev af 20. maj 2011 Neurokirurgisk afdeling på Rigshospitalet om en udtalelse (Bilag …).

Overlæge … fra Rigshospitalet bekræfter, at svulsten sidder i/på synsnerven. Efter hans opfattelse betragter man synsnerven som værende en udposning på hjernen, altså en del af hjernen (Bilag …).

Vores forsikringsbetingelser for Kritisk Sygdom tager - som de fleste øvrige pensions- og forsikringsselskaber - udgangspunkt i de vejledende diagnosebeskrivelser, som er udarbejdet af Helbred og Forsikring (HEFO). Af den grund har vi fundet det relevant også at forelægge sagen for HEFO, for at få deres lægefaglige vurdering af, om betingelserne for udbetaling af Kritisk Sygdom efter deres opfattelse er opfyldt.

4. 81.425

PFA fremsender forespørgsel til HEFO den 29. juli 2011 (Bilag …)

Ved brev af 18. august 2011 (Bilag …) oplyser HEFO, at sagen har været forelagt den lægelige komite i HEFO. Den lægelige komite har gennemgået sagens journalmateriale og konkluderer, at kriterierne for udbetaling ikke er opfyldte.

Komiteen udtaler, at øjet og nervus opticus ikke er omfattet i betingelserne for godartede tumorer. Nervus opticus tilhører ikke centralnervesystemet (hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disses hinder, men derimod de tolv kranienerver, som udgår forskellige steder på undersiden af storhjernen og siderne af hjernestammen, hvor de passerer ud gennem huller og kanaler i kraniet.

HEFO oplyser i en efterfølgende mail af 4. november 2011 (Bilag …) at sagen har været vurderet af den samlede lægelige komite i HEFO, inkl. en professor i neurologi. PFA har ikke på tilsvarende vis kunnet finde dokumentation på, at overlæge … fra Rigshospitalet - som påstået af forsikrede i sin klage - også er professor.

På baggrund af ovenstående er det fortsat vores opfattelse, at forsikrede ikke, som krævet i forsikringsbetingelserne, har en godartet svulst der er opstået i hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse organers hinder. Dette er senest oplyst til forsikrede i brev af 1. september 2011 (Bilag …).

Til ankenævnets orientering henvises til ankenævnskendelsen 76.996, hvori det på tilsvarende vis blev lagt til grund, at en svulst på hørenerven ej heller er dækningsberettiget.

Konklusion
PFA fastholder, herunder på baggrund af udtalelsen fra HEFO, at kriterierne for en dækningsberettiget diagnose ikke er dokumenteret opfyldt i overensstemmelse med forsikringsbetingelserne for Kritisk Sygdom § 7, stk. 10.

PFA stiller sig tvivlende overfor, om ankenævnet er i stand til at afgøre sagen, idet dette forudsætter særlige lægefaglige kompetencer, som ankenævnet ikke forventes at være i besiddelse af. I det omfang, at ankenævnet - mod vores forventning - måtte træffe afgørelse om, at synsnerven er en del af hjernen, skal PFA bede ankenævnet hjemvise sagen til fornyet vurdering af, om der kan ske udbetaling i henhold til den særlige betingelse om, at 'operation ikke skal være gennemført af *tekniske grunde'."*

Klagerens advokat har i brev af den 14/5 2012 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"PFA Pension anfører i Svarbrevet, at overlæge og speciallæge i neurokirurgi ... fra ... neurologiske klinik, har bekræftet, at [klagerens] svulst sidder på synsnerven, og at det er hans opfattelse, at man betragter synsnerven som værende en del af hjernen. Dette følger udtrykkeligt af det af mig fremlagte bilag ...

PFA Pension anfægter synspunktet om, at synsnerven skulle være en del af hjernen og henviser til udtalelsen fra den lægelige komite hos forsikringsselskabets brancheforening 'Videncenter for Helbred og Forsikring'. Det er i Svarbrevet oplyst, at spørgsmålet har været vurderet af 'den samlede lægelige komité i HEFO, inkl. en professor i neurologi', og der henvises i den forbindelse til bilag ... Det er værd at notere sig, at man hverken i Svarbrevet eller i det omtalte bilag ... finder nærmere oplysninger om, hvem den omtalte 'professor i neurologi' er -

dette samtidig med, at PFA finder anledning til at påtale, at overlæge ... fra ... ikke er dr. med.

Imidlertid fastholdes det, at synsnerven er en del af hjernen, og dette standpunkt stemmer overens med den almindelige lægefaglige opfattelse af hjernen. Jeg henviser eksempelvis her til værket 'Basal neuroanatomi' af ... m.fl., 2.udg. 2006 s.131, hvor følgende fremgår:

> 'Da øjets nedhinde er udviklet fra diencphalon og under sit forløb omgivet af alle tre hjernehinder, må n.opticus (synsnerven) snarere opfattes som en del af mellemhjernen end en perifer nerve.' (min bemærkning)

Den af PFA Pension påberåbte kendelse (76.996) vedrører en svulst på hørenerven, som - modsat synsnerven - ikke kan betragtes som tilhørende centralnervesystemet. Kendelsen er således uden relevans for nærværende tvist.

PFA Pension fremhæver videre i Svarbrevet med henvisning til bilag ..., at hverken behandling eller kirurgi ligger på tale, men at der skal foretages MR-scanning igen om 6 måneder. Gengivelsen er imidlertid ufuldstændig, idet vurderingen skal ses i sammenhæng med oplysninger til min klient om, at en operation vil medføre markant risiko for en fuldstændig beskadigelse af synsnerven. Dette blev allerede oplyst i klagen til Ankenævnet, og da PFA ikke har anfægtet denne lægefaglige vurdering, må Ankenævnet ved sin afgørelse af sagen lægge dette til grund. Det må således lægges til grund, at der er tale om en godartet svulst i hjernen, som ikke kan fjernes, da operation ikke kan gennemføres af tekniske grunde."

Klagerens advokat har i fax af den 16/8 2012 til nævnet supplerende bemærket:

"Jeg henviser til mine breve af hhv. 14. maj og 29. juni 2012 og skal fremkomme med følgende, der yderligere dokumenterer, at synsnerven er en del af hjernen:

Kilde 1: Den Store Danske Encyklopædi. Artiklens indhold er efter sin ordlyd godkendt af redaktionen for den store Danske Encyklopædi, hvilket indebærer, at den er blevet verificeret.

> **'nervus opticus,** (lat.), anden hjernenerve, synsnerven. Se hjernenerver.
> **hjernenerver,** tolv parrede nerver, der udspringer fra hjernens underside og forgrener sig til hud, muskler, slimhinder og organer i ansigtet og på halsen; de to første hjernenerver (hjernenerver nummereres i retning forfra-bagtil) er ikke ægte hjernenerver, men derimod fremskudte dele af hjernen. De ti bageste hjernenerver udgår fra hjernestammen.
> Hjernenerverne er: 1) lugtenerven, nervus olfactorlus; 2) synsnerven, nervus opticus; 3) øjets og øjenlågets bevægenerve, nervus oculomotorius; 4) øjets bevægenerve, nervus trochlearls, som er den eneste nerve, der udgår fra oversiden af hjernestammen; 5) ansigtets føle- og tyggenerve, nervus trigeminus; 6) øjets udad-bevægenerve, nervus abducens; 7) ansigtsmusklernes bevægenerve, nervus facialis; 8) høre- og ligevægtsnerven, nervus vestibulocochlearis; 9) tungens og svælgets føle- og bevægenerve, nervus glossopharyngeus; 10) den 'omstrejfende' nerve, nervus vagus, der forgrener sig til strube samt hals-, bryst- og bughuleorganer; 11) 'hjælpenerven', nervus accessorius, der bevæger hals- og skuldermuskler; 12) tungens bevægenerve, nervus hypoglossus...'

Kilde 2: Glaucoma and the Brain (http://wwwglaucoma.org/glaucoma/glaucoma-and-the-brain.php); The Glaucoma Research Foundation

'Researchers now view glaucoma as a disease of the brain - a neurodegenerative disease - rather than simply an eye disease. Recent research has shown that the complex connection between the eye and the brain is an important key to the disease.

Glaucoma shares a number of features with degenerative brain diseases such as Alzheimer's, Parkinson's, and Lou Gehrig's disease. In all of these diseases, age and family history are significant risk factors, and specific areas of the brain are damaged over time. In glaucoma, the only difference is that the 'specific area of the brain' affected is the eye and optic nerve!

Indeed the eye's retina and optic nerve are a part of the brain: during early development, a small part of the brain pouches out and becomes the retina and optic nerve. Inside the eye, a group of neurons called retinal ganglion cells collect all of the visuel information and pass it down their extensions, called axons, through the optic nerve and back to the rest of the brain. The ganglion cell, which collects all the vision information from the other retinal cells, is the one type of cell that is initially damaged by glaucoma.

The optic nerve continues to be a major focus for researching the underlying causes of glaucoma. Whether due to mechanical trauma, decreased blood flow, or other causes, optic nerve axon injury causes changes in retinal ganglion cells, eventually causing cell death. Researchers have observed that specific areas of injured optic nerve axons and retinal ganglion cell loss match the peripheral vision damage from glaucoma."

Selskabet har i brev af den 17/9 2012 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"Videncentret bekræfter i mail af 12. september 2012, at det er den lægelige komité i Helbred og Forsikring som står bag udtalelsen.

PFA Pension fastholder, at forsikrede ikke er berettiget til udbetaling. Vi mener fortsat, at synsnerven ikke er en del af hjernen, hvilket er det grundlæggende krav for udbetaling i forsikringsbetingelserne § 7, stk. 10."

Af overlæge på Rigshospitalets svar til selskabet af den 28/6 2011 fremgår bl.a.:

"PFA pension stiller 3 spørgsmål.

1. ***om der efter Deres mening er tale om en svulst opstået i hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse hinders organer.***

   Svar:
   [Klager] har på sin venstre nervus opticus en knude, som formentlig er et meningeom.
   Man betragter synsnerven som værende en udposning på hjernen, altså en del af hjernen og et sådan meningeom vil, hvis det vokser, vokse bagud ind i hjernen. Svaret er derfor, at synsnerven er en del af hjernen.

2. ***om der efter Deres mening er tale om en svulst opstået uden for hjernen, hjernestamme, rygmarv eller disse hinders organer.***

   Svar:
   Se venligst svaret ovenfor, hvor det er givet, at det drejer sig om en hjernehindetumor opstået på synsnerven.

3. *om svulsten sidder i/på synsnerven eller i hjernen.*

Svar:
Svaret er, at svulsten sidder i/på synsnerven, som er en del af hjernen."

I medicinsk vurdering fra Videncenter for Helbred og Forsikrings af den 18/8 2011 hedder det bl.a.:

"**Medicinsk vurdering af Visse Kritiske Sygdomme**
Den lægelige komite i Helbred & Forsikring har set på [klagers] helbredsforhold og vurderer på det foreliggende, at kriterierne for udbetaling af sum ved Visse Kritiske Sygdomme ikke er opfyldt.

Baggrunden for vurderingen er at øjet og nervus opticus ikke er omfattet i betingelserne for godartede tumorer. [Klager] fik primo 2011 konstateret en fortykkelse af de posteriore 2/3 af nervus opticus, formentlig et periostisk meningeom.

Nervus opticus tilhører ikke centralnervesystemet (hjerne, hjernestamme, rygmarv eller disse hinder) men derimod de tolv kranienerver, som udgår forskellige steder på undersiden af storhjernen og siderne af hjernestammen, hvor de passerer ud gennem huller og kanaler i kraniet.

Selvom meningeomet på nervus opticus var omfattet af betingelserne, ville det ikke kvalificere til udbetaling, da der ikke er 15 % mén."

I brev af den 3/9 2012 fra Videncenter for Helbred og Forsikrings til selskabet hedder det bl.a.:

"Selskabets betingelser er ikke opfyldte da synsnerven ikke er en del af hjernen. Svulsten på synsnerven er derfor ikke *opstået i hjernen* som selskabets betingelser for udbetaling af Kritisk Sygdom forudsætter.

Hjernen hører til centralnervesystemet. Synsnerven er ikke en del af hjernen, også selvom den er udviklet fra hjernen. Selvom kranienerverne, herunder synsnerven, har forbindelse med hjernen, så er de definitorisk ikke en del af hjernen. Det er også årsagen til at de benævnes med særskilte navne og som nerver."

Hospitalets overlæge har på forespørgsel fra nævnets sekretariat om årsagen til, at operation af svulsten er undladt, i brev af den 19/4 2012 til nævnet bl.a. anført:

"Ovennævnte patient har formentlig et meningeom på sin ene synsnerve. Det er en sådan type knude, som vokser ganske langsomt, men hvor kirurgisk fjernelse at knuden på nuværende tidspunkt formentlig vil medføre helt blindhed på øjet. Anbefalingen er derfor, at man lader knuden urørt indtil spontanforløbet har gjort, at synet er helt tabt eller den eventuelt skulle trykke på vitale områder."

8. 81.425

Nævnet udtaler:
Klagerens svulst er opstået på synsnerven.

Om synsnerven er en del af hjernen ses efter det foreliggende at være omstridt, og dækningsbetingelsen er efter nævnets opfattelse derfor i alle tilfælde så uklar, hvorfor den må fortolkes mod selskabet.

Det er ifølge det pågældende vilkår yderligere en betingelse for dækning, at svulsten ikke har kunnet fjernes helt ved operation, at svulsten efter operation har efterladt følgetilstande i nervesystemet, der medfører en méngrad på mindst 15 % fastsat efter Arbejdsskadestyrelsens méntabel, eller at operation ikke har kunnet gennemføres af tekniske grunde.

Nævnet bemærker i den forbindelse, at klageren ikke er blevet opereret, og at dette ifølge oplysninger fra hospitalets overlæge skyldes, at kirurgisk fjernelse af svulsten kan medføre blindhed på øjet. Nævnet finder det på den baggrund bevist, at operation af svulsten ikke har kunnet gennemføres af tekniske grunde. Selskabet har derfor været uberettiget til at afvise dækning med henvisning hertil.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, PFA Pension, skal anerkende, at klageren har fået stillet en dækningsberettigende diagnose, og skal på baggrund heraf udbetale klageren den forsikringssum, som hun herefter har krav på, med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

Marianne Højgaard Pedersen
formand